

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΚΑ΄

Συνδρομή ἑτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου. ἑκάστ. ἔτους καὶ εἰς ἑτήσια. — Γραφεῖον Διευθ. Ὁδὸς Σταδίου 32.

5 Ἰανουαρίου 1886

ΚΟΛΟΜΒΑ

Διήγημα Προσπεύρου Μερμε.
(Μετάφρασις Ν. Γ. Π.)

Α΄

Εἶν' ἱκανὴ αὐτὴ καὶ μοναχὴ τῆς
νὰ δικηθῆ, τὸ αἷμά τῆς νὰ πάρῃ.
(Μοιρολόγιον τοῦ Νιόλο).

Περὶ τὰς ἀρχὰς Ὀκτωβρίου τοῦ ἔτους 181., ὁ συνταγματάρχης Σέρ Θωμᾶς Νέβιλ, ἀξιωματικὸς ἐκ τῶν ἐγκρίτων τοῦ ἀγγλικοῦ στρατοῦ, κατέλυσε μετὰ τῆς θυγατρὸς του εἰς τὸ ἐν Μασσαλίας ξενοδοχεῖον Μπωβῶ, ἐπανερχόμενος ἐξ Ἰταλίας. Πολλοὶ τῶν σημερινῶν περιηγητῶν, ὅπως διαφέρωσι τοῦ ὄχλου τῶν ταξειδιωτῶν, οἵτινες εὐεπιφόροι εἰς ἐνθουσιασμὸν τὰ πάντα ἀποθαυμάζουσι, κατ' ἀντίδρασιν ἔχουσιν ὡς κανόνα τῆς συμπεριφορᾶς αὐτῶν τὸ ἀξίωμα τῶν Στωϊκῶν *Μηδὲν θαναμάζειν*. Εἰς τὴν τάξιν δὲ ταύτην τῶν δυσχερῶν περιηγητῶν ἀνήκε καὶ ἡ μὲς Λυδία, ἡ μονογενὴς τοῦ συνταγματάρχου θυγάτηρ. Ἡ *Μεταμόρφωσις* τοῦ Ῥαφαήλου ἐφάνη αὐτῇ ἔργον μέτριον, ὃ δὲ πῦρ ἀναφυσῶν Βεζούβιος οὐχὶ πολλῶ ὑπέρτερος τῶν καπνοδοκῶν τῶν ἐν Βιρμιγκάμῃ ἐργοστασίῳ. Κυρίως ὁμοίως ἐψέξε τὴν Ἰταλίαν, ὡς ἐστερημένην ἐπιχωρῶν χροιάς, ἰδίου χαρακτῆρος. Ὁ δυνάμενος ἄς εὕρῃ τί νοῦστιν αἱ λέξεις αὐταί, ἄς καὶ ἐγὼ αὐτὸς πρό τινων μὲν ἐτῶν κατενόουν πληρέστατα, ἀλλὰ σήμερον θεωρῶ ἀκαταλήπτους. Κατ' ἀρχὰς ἡ μὲς Λυδία εἶχεν ἐλπίση, ὅτι θὰ εὕρισκε πέραν τῶν Ἄλπεων πράγματα ἄγνωστα καὶ πρωτοφανῆ, περὶ ὧν θὰ εἶδύνατο νὰ κάμνῃ λόγον, συνομιλοῦσα μετ' ἐντιμῶν ἀνθρώπων, ὡς ἔλεγεν ὁ Ἀρχοντοχωριάτης. Ἀλλ' ἰδοῦσα μετ' ὀλίγον ὅτι ἀπανταχοῦ εἶχον προλάβῃ αὐτὴν οἱ ὁμοθενεῖς τῆς καὶ ἀποβαλοῦσα τὴν ἐλπίδα τῆς ἀνακαλύψεως νέων καὶ ἀνηκούστων πραγμάτων ἔταξε παραχρῆμα ἑαυτὴν εἰς τὴν ἀντίθετον μερίδα. Εἶναι ἀληθῶς σφόδρα δυσάρεστον, ὁμιλοῦντα περὶ τῶν θαυμασιῶν τῆς Ἰταλίας νὰ σὲ παρενοχλῇ τις λέγων: «Εἶδετε βέβαια τὴν εἰκόνα ἐκείνην τοῦ Ῥαφαήλ εἰς τὸ δεῖνα παλάτιον τῆς πόλεως δεῖνα; εἶναι τὸ ἄριστον τῶν ἐν Ἰταλίᾳ καλλιτεχνημάτων!»

ἐν ᾧ αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν εἰκόνα ἀμελήσας δὲν εἶδες. Ὅθεν ἐπειδὴ εἶναι ἐπίπονον νὰ βλέπῃ τις τὰ πάντα, ἀπαλλάττεται εὐκόλως τῆς ἀμνηστικής ψέγων κατ' ἀρχὴν τὰ πάντα.

Ἐν τῷ ξενοδοχεῖῳ Μπωβῶ ἡ μὲς Λυδία ἐπικράνθη οὐκ ὀλίγον διὰ τὴν ἐπομένην αἰτίαν. Ἐξ Ἰταλίας ἐκόμισε καλὴν τινα εἰκόνα τῆς πελασγικῆς ἢ κυκλωπείας πύλης τῆς Σιγνίας, ἣν ἔγραψεν ἐξ αὐτοφίας πεποιθυῖα, ὅτι οὐδεὶς ἄλλος πρὸ αὐτῆς εἶχε σκεφθῆ νὰ ἀπεικονίσῃ τὸ μνημεῖον ἐκεῖνο τῆς ἀρχαιότητος. Ἀλλ' ἡ λαίδυ Φραγκίσκη Φήγγουιτε, ἐντυχούσα αὐτῇ ἐν Μασσαλίᾳ, τῇ ἔδειξε τὸ λεύκωμα τῆς, ἐν ᾧ μεταξὺ ἐνὸς ἀπεξηραμένου ἄνθους καὶ ἐνὸς *σορρέτου* ἦτο ἀπεικονισμένη καὶ ἡ ἐν λόγῳ πύλη, κεχρωσμένη δι' ἀφθόνου σενικοῦ χρώματος· ἡ μὲς Λυδία ἔδωκε τότε τὴν πύλην τῆς Σιγνίας εἰς τὴν θαλαμηπόλον τῆς καὶ ἔχασεν ἔκτοτε πᾶσαν ὑπόληψιν πρὸς τὰ πελασγικὰ κτίσματα.

Τὰς δυσμενεῖς διαθέσεις τῆς μὲς Λυδίας συνεμερίζετο καὶ ὁ συνταγματάρχης Νέβιλ, ὁποῖος μετὰ τὸν θάνατον τῆς συζύγου του ἔβλεπε τὰ πάντα διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ. Κατὰ τὴν γνώμην τοῦ συνταγματάρχου, ἡ Ἰταλία εἶχε τὸ μέγιστον ἐλάττωμα, ὅτι δυσηρέσται τὴν θυγατέρα του, ἐπομένως καὶ εἰς ἐκεῖνον ἦτο ἀπεχθεστάτη. Ναὶ μὲν δὲν ἦτο εἰς θέσιν νὰ κατακρίνη τὰς εἰκόνας καὶ τὰ ἀγάλματα· ἀλλ' ἡ δύνατο μετὰ θετικότητος νὰ βεβαιώσῃ ὅτι τὸ κυνήγιον ἐν τῇ χώρᾳ ἐκείνῃ ἦτο εὐτελέστατον, καὶ ὅτι ἐχρειάζετο δρόμος δέκα λευγῶν ἐν τοῖς περιχώροις τῆς Ῥώμης πρὸς ἄγραν ὀλίγων ἐλλεινῶν περδίκων.

Ἀφικόμενος εἰς Μασσαλίαν, ἐκάλεσε τὴν ἐπομένην ἡμέραν εἰς δεῖπνον τὸν λοχαγὸν Ἑλλίς, χρηματίσαντά ποτε ὑπασπιστὴν του. Ὁ λοχαγὸς, ἄρτι ἐπανελθὼν ἐκ Κορσικῆς ἔνθα εἶχε παραμείνῃ ἐπὶ ἐξ ἑβδομάδας, ἀφηγήθη ἐπιχαρίτως εἰς τὴν μὲς Λυδίαν διηγήσιν τινα περὶ ληστῶν, ἧτις εἶχε τοῦτο τὸ πλεονεῦκτημα, ὅτι κατ' οὐδὲν ὁμοίαζε πρὸς τὰς ἄλλας περὶ ληστρικῶν συμβάντων διηγήσεις, σὺν ἀπειράναις ἤκουσε κατὰ τὴν ἀπὸ Ῥώμης εἰς Νεάπολιν ὁδόν. Κατὰ τὰ ἐπιδόρπια, ὅτε οἱ δύο ἄνδρες ἔμειναν μόνοι, πίνοντες βορδιγάλειον οἶνον, λόγου γενομένου περὶ θήρας,

ἔμαθεν ὁ συνταγματάρχης ὅτι ἄλλος τόπος δὲν ἔχει ἀξιολογωτέραν καὶ ποικιλωτέραν καὶ ἀφθονωτέραν ἄγραν τῆς ἐν Κορσικῇ. Ἀκεῖ ὑπάρχει μέγα πλῆθος ἀγριοχοίρων, ἔλεγεν ὁ λοχαγὸς Ἕλλης, καὶ πρέπει νὰ ἐξεύρησιν νὰ τοὺς διακρίνης ἀπὸ τοὺς ἡμέρους χοίρους, οἱ ὅποιοι ἔχουν καταπληκτικὴν ὁμοιότητα μὲ αὐτοὺς· ἐπειδὴ ἂν τύχη καὶ σκοτώσῃ κανένα ἡμερον χοῖρον, δὲν τὰ ξεμπερδεύεις εὐκόλα μὲ τοὺς χοιροβοσκούς. Τοὺς βλέπεις καὶ σοῦ ξεφανερώνονται ἀπὸ κανὲν μακίς, ὅπως λέγουν ἐκεῖ εἰς τὸν τόπον τοὺς πυκνοὺς θάμνους, ὠπλισμένοι ὡς ἀστακοί, σὲ ἀναγκάζουν νὰ πληρώσῃς ὅ,τι ἐσκότωσες καὶ σὲ περιγελοῦν προσέτι· ὑπάρχει ἔπειτα ἐκεῖ ὁ μούσμονας, ζῶν παράξενον, τὸ ὅποιον δὲν εὐρίσκεται εἰς κανὲν ἄλλο μέρος, ἐξαίρετον κυνήγι, δύσκολον ὅμως. Ἐπειτα ἔχει ἐλάφια, ζαρκάδια, φασιανούς, πέρδικας, καὶ ποῦ νὰ ἐνθυμηθῶ ὅλα τὰ εἶδη τοῦ κυνηγιοῦ, ὅπου εἶναι γεμάτη ἡ Κορσικὴ! Ἄν σὰς ἀρέσῃ τὸ κυνήγι, συνταγματάρχα μου, νὰ ὑπάγετε εἰς τὴν Κορσικὴν. Ἐκεῖ, καθὼς ἔλεγεν εἰς ὅπου μὲ ἐφιλοξῆνει, ἤμπορεῖς νὰ βαρέσῃς ὅ,τι κυνήγι φαντασθῆς, ἀπὸ τὴν κίχλαν ὡς τὸν ἄνθρωπον.»

Κατὰ τὴν ὥραν τοῦ τείου ὁ λοχαγὸς κατέθελε καὶ αὐτὴς τὴν μίς Λυδιαν διὰ τινος διηγήσεως περὶ πλαγίας ἐκδικήσεως ¹⁾, παραδοξοτέρας ἀπὸ τὴν πρώτην, καὶ ἐκορύφωσε τὸν ἐνθουσιασμόν αὐτῆς ὑπὲρ τῆς Κορσικῆς, περιγράφας τὴν ἀσυνήθη καὶ ἀγρίαν φύσιν τῆς χώρας, τὸν ἰδιόρρυθμον χαρακτῆρα τῶν κατοίκων, τὸ φιλοξενον καὶ τὴν ἀπλότητα τῶν ἡθῶν αὐτῶν. Τέλος δὲ προσήνεγκεν εἰς αὐτὴν κομψὸν ἐγχειρίδιον, ἄξιον προσοχῆς οὐχὶ διὰ τὸ σχῆμα, οὐδὲ διὰ τὴν χαλκῆν λαβὴν του, ἀλλὰ διὰ τὴν ἱστορίαν του. Διότι τὸ ἐχάρισεν εἰς τὸν λοχαγὸν Ἕλλης εἰς φυγόδοκον, βεβαιώσας αὐτὸν ὅτι τὸ ἐγχειρίδιον ἐκεῖνο εἶχεν ἐμπηχθῆ εἰς σώματα τεσσάρων ἀνθρώπων. Ἡ μίς Λυδία τὸ ἐπέρασεν εἰς τὴν ζώνην της, βραδύτερον τὸ ἀπέθηκεν ἐπὶ τῆς τραπέζης τοῦ κοιτώνας αὐτῆς, καὶ πρὶν κατακλιθῆ δις τὸ ἀνέσπασεν ἐκ τῆς θήκης. Ὁ δὲ συνταγματάρχης εἶδε καθ' ὑπνοῦς ὅτι ἐσκότωσεν ἓνα μούσμονα, οὗ τὴν ἀξίαν τὸν ἠνάγκασεν ὁ βοσκὸς νὰ πληρώσῃ, ὅπερ ἀσμένως ἔπραξε, διότι τὸ ζῶν ἦτο τὰ μάλιστα περίεργον, ὁμοιάζον μὲ ἀγριοχοῖρον, καὶ ἔχον κέρατα ἐλάφου καὶ οὐρὰν φασιανοῦ.

Ἄ Ὁ Ἕλλης ἐγκωμιάζει πολὺ τὸ κυνήγι ποῦ ἔχει ἡ Κορσικὴ, εἶπεν ὁ συνταγματάρχης κατὰ τὸ πρόγευμα πρὸς τὴν θυγατέρα του ἂν δὲν ἦτο τόσον μακρὰν, δὲν θὰ ἦτο ἄσχημον νὰ ὑπάγωμεν νὰ περάσωμεν ἐκεῖ μίαν ἢ δύο ἐβδομάδας.

— Καὶ τί μὰς ἐμποδίζει νὰ ὑπάγωμεν; ἀπεκρίθη ἡ μίς Λυδία. Ἐν ᾧ σεις θὰ κυνηγήτε, ἐγὼ θὰ ζωγραφῶ. Πολλὴν εὐχαρίστησιν θὰ αἰσθανθῶ ἂν κάμω διὰ τὸ λεύκωμα μου τὴν εἰκόνα τοῦ ἄντρου ἐκείνου, περὶ τοῦ ὁποῦ μὰς ὠμίλησεν ὁ λοχαγὸς Ἕλλης, ὅπου ὁ Βοναπάρτης ἐμελέτα, ὅτε ἦτο μικρός.»

Τὸ πρῶτον ἴσως τότε ἐπιθυμία τοῦ συνταγματάρχου ἐγένετο ἀποδεκτὴ ἄνευ ἀντιρροήσεως ὑπὸ τῆς θυγατρὸς του. Περιχαρὴς διὰ τὴν ἀπροσδόκητον ταύτην ὁμοφωνίαν, ἔφερον ὅμως σκοπίμως ὁ συνταγματάρχης δυσκολίας τινάς, ἵνα ἐπὶ μᾶλλον παροξύνῃ τὴν εὐχάριστον ἰδιοτροπίαν τῆς Λυδίας. Ἄλλ' ἀνωφελῶς ἠναντιοῦτο, προφασιζόμενος ὅτι ὁ τόπος ἦτο ἀγριος, καὶ δυσχερὴς ἡ ὁδοπορία εἰς γυναίκα· ἐκείνη οὐδὲν ἐφοβεῖτο· τῆς ἤρεσκε καθ' ὑπερβολὴν νὰ ταξειδεύῃ ἐφιππος· ἡ ἐν ὑπαίθρῳ διανυκτερεύσεις τὴν κατέθελγε· καὶ τὸ κάτω κάτω ἠπέιλει, ὅτι ἂν μὴ συγκατετίθετο ὁ πατήρ της νὰ μεταβῶσιν εἰς Κορσικὴν, θὰ ἐπεχείρει ταξείδιον εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν. Ἐνὶ λόγῳ ὁ πατήρ της ἔμεινεν ἀναπολόγητος, μάλιστα ὅτε ἀντέταξεν ἡ Λυδία τὸ ἰσχυρότατον τοῦτο ἐπιχείρημα, ὅτι οὐδεμία Ἀγγλὶς μετέβη ποτὲ εἰς Κορσικὴν, ἄρα ἔπρεπε νὰ ὑπάγῃ αὐτή. Καὶ τί εὐχάριστον θὰ ἦτο ὅτε κατὰ τὴν ἐπάνοδόν της εἰς Ἀγγλίαν θὰ ἐπεδείκνυε τὸ λεύκωμα αὐτῆς: «Διατί, φιλότατη μου, δὲν ἀφίνεις νὰ ἴδωμεν αὐτὸ τὸ ἐξάισιον ἰχθυογράφημα; — ὦ! δὲν ἀξίζει τὸν κόπον. Εἶναι ἡ ἰχθυογραφία ἐνὸς διαβοῦτου Κορσικανοῦ ληστοῦ, τὸν ὅποιον εἴχομεν ὀδηγόν.— Καλέ, τί λέγετε; ὑπήγατε εἰς τὴν Κορσικὴν!»

Ὁ ἀπὸ Μασσαλίας εἰς Κορσικὴν διάπλους δὲν ἐγένετο τότε δι' ἀτμοπλοίων· ὅθεν ἐζήτησαν νὰ ναυλώσωσι πλοῖον, ἕτοιμον νὰ ἀποπλεύσῃ εἰς τὴν νῆσον, ἣν ἔβαλε κατὰ νῦν νὰ ἀνακαλύψῃ ἡ μίς Λυδία. Αὐθιμηρὸν ἔγραψεν ὁ συνταγματάρχης εἰς Παρίσιον, ἀνακαλῶν τὴν παραγγελίαν περὶ μισθώσεως οἰκῆματος ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ, καὶ συνεφώνησε μετὰ τοῦ πλοιαρχοῦ κορσικανικῆς ἡμιολίας μελλούσης νὰ πλεύσῃ εἰς Αἰάκειον. Τὸ πλοῖον εἶχε δύο κοιτῶνας, καλοὺς κακοὺς ἀδιάφορον. Παρέλαθον δὲ καὶ τροφίμα. Ὁ πλοιαρχὸς ἐβεβαίω μεθ' ὄρκου, ὅτι γέρων τις ἐκ τῶν ναυτῶν του ἦτο μάγειρος περίφημος καὶ εἰξευρε καλλίτερα ἀπὸ κάθε ἄλλον νὰ μαγειρεύῃ πλακὴν· ὑπεσχέθη ὅτι ἡ κυρία θὰ ἔχη ὅλας τὰς ἀναπαύσεις της, ὅτι θὰ ἦναι εὐδία καὶ γαλήνη.

Πρὸς δὲ τούτοις κατ' ἀπαίτησιν τῆς θυγατρὸς του, ὁ συνταγματάρχης ἐπέβαλεν ὡς ὄρον ἀπαράβατον εἰς τὸν πλοιαρχὸν νὰ μὴ δεχθῆ κανένα ἄλλον ἐπιβάτην, καὶ νὰ παραπλεύσῃ τὰς ἀκτὰς τῆς νήσου εἰς τρόπον, ὥστε νὰ μὴ ἀποστερηθῶσι τῆς θέας τῶν βουνῶν.

1) Vendetta transversale, ἡ ἐκδικησις κατὰ στενοῦ ἢ μεμακρυσμένου συγγενοῦ τοῦ φονέως.

B'

Τὴν ἡμέραν τοῦ ἀπόπλου πάντα τὰ ἀναγκαῖα ἐτοιμασθέντα ἐπιβιβάσθησαν ἀπὸ πρωΐας, ἀνεμνον δ' ὅπως ἀποπλεύσωσι τὴν ἀπόγειον αὔραν τῆς ἐσπέρας. Μέχρις οὐ ἔλθη ἡ ὥρα περιεπάτει ὁ συνταγματάρχης μετὰ τῆς θυγατρὸς του ἀνὰ τὴν ὁδὸν Κανεδίερης, ὅτε προσελθὼν ὁ πλοίαρχος παρεκάλει νὰ τῷ ἐπιτρέψωσι νὰ δεχθῆ ὡς συμπλωτῆρα ἓνα συγγενῆ του, δηλαδὴ τὸν δεύτερον ἐξ ἀδελφον τοῦ ἀναδόχου τοῦ πρωτοτόκου υἱοῦ του, ὁ ὁποῖος ἐπανερχόμενος εἰς Κορσικὴν, τὸν τόπον τῆς γεννήσεώς του, δὲν εὔρισκεν ἄλλο πλοῖον διὰ νὰ ἐπιβιβάσθῃ. «Εἶνε νέος ἀξιόλογος, προσέθηκεν ὁ πλοίαρχος Ματαίη, ἀξιωματικὸς τῶν εὐζώνων σωματοφυλάκων, ὁ ὁποῖος θὰ ἦτο σήμερον καὶ συνταγματάρχης, ἂν ὁ Ἄλλος ἦτο ἀκόμη αὐτοκράτωρ.

— Ἀφ' οὐ εἶναι ἀξιωματικὸς,» εἶπεν ὁ συνταγματάρχης... ἔμελλε δὲ νὰ προσθήσῃ: Συναιῶ εὐχαρίστως νὰ ἔλθῃ μαζί μας... ὅτε ἡ μὴς Λυδία ἀνεφώνησεν ἀγγλιστί.

« Ἀξιωματικὸς τοῦ πεζικοῦ!... (ἐπειδὴ ὁ πατὴρ τῆς ὑπῆρέτησεν ἐν τῷ ἱππικῷ, περιεφρόνει ἡ μὴς Λυδία πάντα τὰ λοιπὰ ὄπλα) κάνεις ἀνάγωγος ἴσως, τὸν ὁποῖον θὰ πειράζῃ καὶ ἡ θάλασσα, καὶ θὰ μᾶς κάμῃ νὰ χάσωμεν ὅλην τὴν εὐχαρίστησιν τοῦ ταξειδίου.»

Ὁ πλοίαρχος δὲν εἰξευρε μὲν ἀγγλικά, ἀλλ' ἐνόησε κάπως τοὺς λόγους τῆς μὴς Λυδίας ἐκ τοῦ μορφασμοῦ τοῦ χαρίεντος στόματός της, καὶ ἤρχισεν ἐγκώμιον διεξοδικὸν τοῦ συγγενοῦς του, τὸ ὁποῖον συνεπλήρωσε βεβαιώσας, ὅτι ἦτο νέος κατὰ πάντα ἀξιόλογος, καταγόμενος ἐξ οἰκογενείας δεκανέων, καὶ ὅτι οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην ἐνόχλησιν θὰ ἔφερεν εἰς τὸν κύριον συνταγματάρχην, διότι αὐτὸς ὁ πλοίαρχος θὰ φροντίσῃ νὰ τὸν τοποθετήσῃ παράμερα, ὥστε μηδὲ κανὼν νὰ παρατηρηθῆ ἡ παρουσία του.

Ὁ συνταγματάρχης καὶ ἡ μὴς Νέβιλ ἠπόρησαν ἀκούσαντες, ὅτι ὑπῆρχον ἐν Κορσικῇ οἰκογένειαι, ἐν αἷς ὁ βαθμὸς τοῦ δεκανέως μετεβιβάζετο κληρονομικῶς ἀπὸ πατρὸς εἰς υἱόν· ἐπειδὴ δ' ὑπέθεσαν, ὅτι ἐπρόκειτο περὶ δεκανέως τοῦ πεζικοῦ, συνεπέραναν ὅτι ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος θὰ ἦτο πτωχὸς τις νέος, τὸν ὁποῖον ἐξ εὐσπλαγχνίας ἤθελε νὰ συμπαραλάβῃ ὁ πλοίαρχος. Ἄν ἦτο ἀξιωματικὸς θὰ ὑπεχρεοῦντο νὰ συνομιλῶσι καὶ νὰ συναναστρέφωσιν μετ' αὐτοῦ· ἀλλ' ἀφ' οὗ ἦτο δεκανεὺς ἦσαν ἀπηλλαγμένοι τῆς τοιαύτης ὀχληρᾶς ὑποχρεώσεως, διότι ποῖος λογαριάζει τοὺς δεκανεῖς, ὅταν δὲν ἀκολουθοῦσιν αὐτοὺς οἱ ἄνδρες τῆς ἐνωμοτίας των, ἔχοντες ἐφ' ὅπλου λόγῃ, ἵνα σᾶς ὀδηγήσωσιν ὅπου δὲν ἔχετε ὄρεξιν νὰ μεταβῆτε.

« Τὸν ἐνοχλεῖ ἡ θάλασσα τὸν συγγενῆ σας; ἠρώτησεν ἡ μὴς Νέβιλ ψυχρῶς.

— Ποτέ, κυρία μου! ἡ καρδία του εἶνε βράχος καὶ εἰς τὴν ξηρὰν καὶ εἰς τὴν θάλασσαν.

— Καλὰ λοιπόν, πάρετέ τον, εἶπεν ἡ θυγάτηρ.

— Πάρετέ τον,» ἐπανελάβε καὶ ὁ πατὴρ, καὶ ἐξηκολούθησεν τὸν περίπατον.

Περὶ ὥραν πέμπτην τῆς ἐσπέρας ἐλθὼν ὁ πλοίαρχος Ματαίη τοῖς εἶπεν, ὅτι ἦτο καιρὸς νὰ ἐπιβιβάσθωσιν. Εὐρον δ' ἐν τῷ λιμένι πλησίον τῆς λέμβου τῆς ἡμιολίας νέον ὑψηλόν, φοροῦντα κυανῆν ρεδιγγόταν μέχρι λαίμου κομβωμένην, ἡλιοκαῆ τὴν ὄψιν, ἔχοντα μεγάλους μέλανας καὶ ζωνοὺς ὀφθαλμοῦς, καὶ τὸ ἦθος ἄδολον καὶ ἀγχινοῦν. Ὁ τρόπος καθ' ὃν ἐταπεινοῦ τοὺς ὤμους, καὶ τὸ συνεστραμμένον μυστάκιον αὐτοῦ ἐμαρτύρουν προδήλως, ὅτι ἦτο στρατιωτικὸς, διότι κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους οἱ μύστακες δὲν ἦσαν πολὺ συνήθειαι, καὶ δὲν εἶχον ἀκόμη εἰσχωρήσῃ διὰ τῆς ἐθνοφυλακῆς εἰς τὰς οἰκογενείας τὰ ἦθη καὶ αἱ ἔξεις τῶν στρατῶνων.

Ἰδὼν τὸν συνταγματάρχην ὁ νέος ἀπεκαλύφθη, ἐκβαλὼν τὸ πληῆκιον αὐτοῦ, καὶ τὸν ἠύχαριστησεν ἀβιάστως καὶ εὐπρεπῶς διὰ τὴν γενομένην αὐτῷ χάριν.

«Χαίρω πολὺ, ὅτι σᾶς ἐφάνην χρήσιμος, παλληκάρι μου,» εἶπεν ὁ συνταγματάρχης προσκλίνας εὐμενῶς τὴν κεφαλὴν· καὶ ἐπέβη τῆς λέμβου.

«Εἶναι ὀλίγον χονδρὸς ὁ Ἄγγλος σου,» εἶπεν ἰταλιστὶ ταπεινῇ τῇ φωνῇ ὁ νέος πρὸς τὸν πλοίαρχον.

Οὗτος δὲ ἔβαλε τὸν λιχανὸν ὑπὸ τὸν ἀριστερόν ὀφθαλμὸν καὶ ἐταπεινώσε μορφάσας τὰ ἄκρα τῶν χειλέων· ὅπερ ἐν τῇ μιμικῇ διαλέκτῳ ἐσήμαινεν, ὅτι ὁ Ἄγγλος εἰξευρεν ἰταλικά καὶ ἦτο παράξενος. Ὁ δὲ νέος ὑπομειδιάσας ἔψαυσε τὸ μέτωπον, ἀποκρινόμενος εἰς τὸ νεῦμα τοῦ πλοίαρχου, ὡς νὰ ἔλεγεν, ὅτι ὅλων τῶν Ἀγγλων κάτι τοὺς λείπει, καὶ ἔπειτα καθήσας πλησίον του παρτήρει μετὰ πολλῆς προσοχῆς, ἀλλ' οὐχὶ προπετῶς, τὴν εὐεῖδῃ συνοδοιπόρον.

«Αὐτοὶ οἱ Γάλλοι στρατιῶται ἔχουν ὠραῖον παράστημα, εἶπεν ὁ συνταγματάρχης ἀγγλιστὶ πρὸς τὴν κόρην του, δι' αὐτὸ εὐκόλως ἠμπορεῖ κάνεις νὰ τοὺς ἐκλάβῃ ὡς ἀξιωματικούς.

Εἶτα δὲ ἠρώτησε τὸν νέον γαλλιστί.

«Δὲν μοι λέγεις, παλληκάρι μου, εἰς τί σύνταγμα ὑπῆρέτησες;»

Ἐκεῖνος ὤθησεν ἐλαφρὰ διὰ τοῦ ἀγκῶνος τὸν πατέρα τοῦ ἀναδεκτοῦ τοῦ δευτέρου ἐξ ἀδελφου του, καὶ καταστείλας εἰρωνικὸν μειδιάμα, ἀπεκρίθη ὅτι εἶχεν ὑπηρετήσῃ εἰς τὸ πεζικὸν σῶμα τῶν εὐζώνων τῆς σωματοφυλακῆς καὶ τελευταῖον εἰς τὸ ἔβδομον σύνταγμα τῶν ψιλῶν.

«Μήπως ἦσο εἰς τὸ Βατερλώ; Ἄλλ' ὄχι βέβαια, διότι εἶσαι πολὺ νέος.

— Μὲ συγχωρεῖτε, κύριε συνταγματάρχα, εἰ ἐναντίας ἐκείνη εἶναι ἡ μόνη ἐκστρατεία, εἰς τὴν ὅποιαν ἔλαβα μέρος.

— Ἀξίζει διὰ πολλὰς,» εἶπεν ὁ συνταγματάρχης.

Ὁ νέος Κορσικανὸς ἔδηξε τὰ χεῖλη.

«Μπαμπᾶ,» εἶπεν ἡ μίς Λυδία ἀγγλιστί, «ἐρωτήσατέ τον, ἂν οἱ Κορσικανοὶ ἀγαπῶσι πολὺ τὸν Βοναπάρτην των.»

Πρὶν μεταφράσῃ ὁ συνταγματάρχης γαλλιστί τὴν ἐρώτησιν, ὁ νέος ἀπεκρίθη εἰς καθαρὰν ἀγγλικήν, ἀλλὰ μὲ προφορὰν σφόδρα ξενίζουσαν.

«Εἰξεύρετε, δεσποσύνη, ὅτι οὐδεὶς προφήτης δεκτὸς ἐν τῇ ἑαυτοῦ πατρίδι. Ἡμεῖς οἱ συμπολίται τοῦ Ναπολέοντος τὸν ἀγαπῶμεν ἴσως ὀλιγώτερον τῶν Γάλλων. Ἐγὼ ὅμως, ἂν καὶ ἡ οἰκογενεῖά μου εἶχεν ἄλλοτε ἔχθραν πρὸς τὴν ἰδικήν του, τὸν ἀγαπῶ καὶ τὸν θαυμάζω.

— Ὅμιλεῖτε ἀγγλικά! ἀνεφώνησεν ὁ συνταγματάρχης.

— Κάκιστα, ὡς θὰ παρετηρήσατε.»

Εἰ καὶ πειραχθεῖσα πῶς ἐκ τῶν ἀνευλαβῶν τρόπων του, ἡ μίς Λυδία δὲν ἐδυνήθη νὰ μὴ γελάσῃ, συλλογισθεῖσα πόσον ἀστεία ἦτο ἔχθρα προσωπικὴ δεκανέως πρὸς αὐτοκράτορα. Θεωρήσασα δὲ τοῦτο ὡς πρῶτον δείγμα τῶν παραδόξων τῆς Κορσικῆς, ἀπεφάσισε νὰ τὸ σημειώσῃ ἐν εὐθέτῳ χρόνῳ εἰς τὸ ἡμερολόγιόν της.

« Ἴσως ἐμείναι ὡς αἰχμάλωτος ἐν Ἀγγλίᾳ, ἠρώτησεν ὁ συνταγματάρχης.

— Ὅχι, κύριε συνταγματάρχα, ἔμαθα τὰ ἀγγλικά πολὺ νέος ἐν Γαλλίᾳ ἀπὸ ἑνα αἰχμάλωτον ὁμοεθνή σας.»

Εἶτα δέ, ἀποταθεὶς πρὸς τὴν μίς Νέβιλ:

« Ὁ Ματαίη μοι εἶπεν, ὅτι ἔρχεσθε εἰς Ἴταλίαν. Θὰ ὁμιλεῖτε βεβαίως τὴν καθαρὰν τοσκανικὴν διάλεκτον, δεσποσύνη, καὶ φοβοῦμαι ὅτι δυσκόλως θὰ ἐννοεῖτε τὸ ἰδιῶμα τῆς νήσου μας.

— Ἡ κόρη μου ἐννοεῖ ὅλας τὰς διαλέκτους τῆς Ἰταλίας, ἀπεκρίνατο ὁ συνταγματάρχης. Ἐχει τὸ χάρισμα νὰ μανθάνῃ πολὺ εὐκόλα τὰς γλώσσας. Δὲν ὁμοιάζει μὲ ἐμέ.

— Ἐμπορεῖ παραδείγματος χάριν νὰ ἐννοήσῃ ἡ δεσποσύνη τοὺς στίχους αὐτοὺς ἐνός τῶν κορσικανικῶν ἀσμάτων μας; Εἰς βοσκὸς λέγει πρὸς μίαν βοσκοπούλαν:

S' entrassi 'ndru paradissu santu, santu,
E nun truvassi a tia, mi n' esciria. ¹

Ἡ μίς Λυδία ἐνόησεν, ὑπολαβοῦσα δὲ αὐθαρδῆς τὸ παράδειγμα καὶ αὐθαδέστερον τὸ συνοδεῦον αὐτὸ βλέμμα, ἀπεκρίθη ἐρυθριῶσα:

«Capisco· (ἐννοῶ.)

1) Καὶ μέσα ἴς τὸν Παράδεισον τὸν ἅγιον ἂν ἔμβω,
Ἄν δὲν εὐρῶ ἐκεῖ καὶ σέ, μίαν στιγμὴν δὲν μένω.
(Σερενάτα τοῦ Τσικάθο)

— Καὶ ἐπανερχεσθε μὲ ἄδειαν εἰς τὴν πατρίδα σας; ἠρώτησεν ὁ συνταγματάρχης.

— Ὅχι, κύριε συνταγματάρχα. Ἐτίθην εἰς διαθεσιμότητα, πιθανῶς διότι εὐρέθην εἰς τὸ Βατερλώ καὶ εἶμαι συμπολίτης τοῦ Ναπολέοντος. Ἐπιστρέφω εἰς τὸν τόπον μου μὲ ὀλίγας ἐλπίδας καὶ ὀλιγώτερα χρήματα, καθὼς λέγει καὶ ἐν τραγούδι.»

Ὁ συνταγματάρχης ἐνέβαλε τὴν χεῖρα εἰς τὸ θυλακίον του καὶ ἐξαγαγὼν χρυσοῦν νόμισμα περιέστρεφεν αὐτὸ μεταξὺ τῶν δακτύλων, προσπαθῶν νὰ εὕρῃ κατάλληλον φράσιν διὰ νὰ τὸ ἐμβάλῃ μὲ εὐσχημον τρόπον εἰς τὴν χεῖρα τοῦ αὐτοῦ χουῆς ἐχθροῦ του.

«Καὶ ἐμέ, εἶπεν εὐθύμως, μὲ ἔθεσαν εἰς διασιμότητα· ἀλλά... Ἄφ' οὗ δὲν παίρνεις ὅλον τὸν μισθὸν τοῦ βαθμοῦ σου, δὲν θὰ ἔχῃς μὴδὲ καπνὸν νὰ ἀγοράσῃς. Πᾶρε αὐτό, δεκανεῦ,»

Καὶ προσεπάθησε νὰ ἐμβάλῃ τὸ χρυσοῦν νόμισμα εἰς τὴν χεῖρα, ἣν συγκεκλεισμένην ἔχων ὁ νέος ἐστήριζεν ἐπὶ τοῦ χεῖλους τῆς λέμβου.

Ὁ Κορσικανὸς ἠρυθρίασεν, ἀνεστύλωθη, ἔδηξε τὰ χεῖλη καὶ ἐφαίνετο διατεθειμένος νὰ ἀποκριθῇ ὀργίλος, ὅτε αἴφνης μεταβαλὼν γνώμην ἀνεκάγχασεν. Ὁ δὲ συνταγματάρχης, κρατῶν τὸ χρυσοῦν νόμισμα, ἔμεινεν ἐνεός.

«Συνταγματάρχα, εἶπεν ὁ νέος ἀναλαβῶν σοβαρὸν ἦθος, ἐπιτρέψατέ μοι νὰ σᾶς συμβουλευσω δύο τινά. Πρῶτον, νὰ μὴ προσφέρετε ποτὲ χρήματα εἰς Κορσικανόν, διότι ὑπάρχουν συμπολίται μου πολὺ ἀγροῖκοι, οἱ ὅποιοι ἐνδεχόμενον νὰ σᾶς τὰ πετάξωσι κατὰ πρόσωπον· ἔπειτα νὰ μὴ ἀποδίδετε εἰς τοὺς ἄλλους τίτλους, τοὺς ὁποίους δὲν ζητοῦσι. Μὲ ὀνομάζετε δεκανεῖα καὶ εἶμαι ὑπολοχαγός. Βεβαίως δὲν εἶναι μεγάλη διαφορά, ἀλλά...

— Ὑπολοχαγός, ἀνεφώνησεν ὁ σὲρ Θωμᾶς, εἰσθε ὑπολοχαγός! ἀλλ' ὁ πλοίαρχος μοι εἶπεν ὅτι εἰσθε δεκανεῦς, σεῖς καὶ ὁ πατήρ σας καὶ ὅλοι οἱ ἄνδρες τῆς οἰκογενείας σας.»

Ἀκούσας ταῦτα, ὁ νέος ἀνέριψε πρὸς τὰ ὀπίσω τὸ σῶμα καὶ ἐγέλασεν ἀπὸ καρδίας, τὸσον ἰσχυρῶς, ὥστε ὁ γέλως μετεδόθη καὶ εἰς τὸν πλοίαρχον καὶ τοὺς δύο ναύτας του.

«Ζητῶ συγγνώμην, συνταγματάρχα, εἶπεν ἐπὶ τέλους ὁ νέος· ἀλλ' ἡ παρανόησις εἶναι ἀστεία, καὶ τώρα μόλις ἐννοῶ τὴν συμβαίνει. Ἀληθῶς ἡ οἰκογενεῖά μου ἐγκαυχᾶται, ὅτι κατὰγεται ἐκ δεκανεῶν· ἀλλ' οἱ κορσικανοὶ δεκανεῖς δὲν ἐφόρεσαν ποτὲ διακριτικὰ σήματα βαθμοῦ. Περὶ τὸ 1100 ἔτος μετὰ Χριστόν, κοινότητές τινες στασίασασαι κατὰ τῆς τυραννίας τῶν ὀρεινῶν ἀρχόντων ἐξέλεξαν ἀρχηγούς, τοὺς ὁποίους ὠνόμασαν δεκανεῖς. Καὶ ἐν τῇ πατρίδι μας τιμῶνται μεγάλως οἱ ἐκ τῶν αὐτοσχεδιῶν ἐκείνων ἠγετῶν τοῦ λαοῦ καταγόμενοι.

— Ζητῶ συγγνώμην, λοιπόν, κύριε, ἀνεφώφωνήσεν ὁ συνταγματάρχης, ζητῶ μυριάκις συγγνώμην. Ἄφ' οὗ ἐμάθετε τίνος ἕνεκα περιέπεσα εἰς τοιοῦτο λάθος, ἐλπίζω ὅτι θὰ μὲ συγχωρήσῃτε.»

Καὶ ἔτεινε πρὸς αὐτὸν τὴν χεῖρα.

«Μοῦ ἔπρεπεν αὐτὴ ἡ τιμωρία τῆς μικροφιλοτιμίας μου, εἶπεν ὁ νέος γελᾶσας καὶ πάλιν καὶ σφιγξας φιλικῶς τὴν χεῖρα τοῦ Ἄγγλου, καὶ δὲν μοῦ κακοφαινεται διόλου. Ἄφ' οὗ ὁ φίλος μου Ματαίη μὲ παρουσίασε τόσο κακῶς, ἐπιτρέψατέ μοι νὰ παρουσιάσω αὐτὸς ἑμαυτόν. Ὀνομάζομαι Ὅρσος Δέλλα Ρέββια, ὑπολοχαγὸς ἐν διαθεσιμότητι, καὶ ἂν ὡς εικάζω ἐκ τῶν δύο τούτων ὠραίων σκύλων, ἔρχεσθε εἰς Κορσικὴν διὰ νὰ κυνηγήσῃτε, εὐχαρίστως θὰ σᾶς ὀδηγήσω εἰς τὰ μακίς καὶ τὰ ὄρη μας ... ἂν τυχὸν δὲν τὰ ἐλησμόνησα,» προσέθηκε στενάξας.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν ἡ λέμβος προσήγγισεν εἰς τὴν ἡμιολίαν. Ὁ ὑπολοχαγὸς τείνας τὴν χεῖρα πρὸς ὑποστήριξιν τῆς μίς Λυδίας, ἐβοήθησεν εἶτα τὸν συνταγματάρχην νὰ ἀνέλθῃ εἰς τὸ κατάστρωμα. Ἐκεῖ δὲ ὁ σέρ Θωμᾶς κατασυγχισμένος διὰ τὸ λάθος, εἰς ὃ ὑπέπεσε, καὶ μεριμνῶν πῶς νὰ ἐπανορθώσῃ τὴν προπέτειαν αὐτοῦ πρὸς ἄνδρα καταγόμενον ἐξ οἰκογενείας τοῦ 1100, χωρὶς νὰ περιμείνῃ τὴν συγκατάθεσιν τῆς θυγατρὸς του, παρεκάλεσεν αὐτὸν νὰ συνδειπνήσωσιν, ἐπανειλημμένως ζητῶν ἀπὸ αὐτὸν συγγνώμην καὶ τὴν χεῖρά του θλίβων. Ἡ μίς Λυδία ἐφάνη δυσανασχετήσασα κάπως, ἀλλὰ καὶ δὲν τῇ ἦτο δυσάρεστον νὰ μάθῃ ἐπακριβῶς τί ἐστὶ δεκανεύς· οὐδεμίαν ἠσθάνθη ἀπέχθειαν πρὸς τὸν μέλλοντα ὁμοτράπεζόν των, ἐξ ἐναντίας δὲ παρετήρησεν ὅτι καὶ τὸ ἦθος του ἦτο κάπως ἀριστοκρατικόν· μόνον ἡ φαιδρότης του ἐκείνη καὶ ἡ παρρησία τῇ ἐφάνοντο ἀνάρμοστα ὀπωσοῦν εἰς ἥρωα μυθιστορίας.

«Ὑπολοχαγὲ Δέλλα Ρέββια, εἶπεν ὁ συνταγματάρχης καὶ ἐχαιρέτισεν αὐτὸν κατὰ τὸν ἀγγλικὸν τρόπον, κρατῶν ποτήριον οἴνου τῆς Μαδέρας. Ἐν Ἰσπανίᾳ εἶδα πολλοὺς ὁμοεθνεῖς σας, ἀπὸ τὰ ἐξακουστά σώματα τῶν ἀκροβολιστῶν.

— Ναί, πολλοὶ ἐξ αὐτῶν ἔμειναν ἐν Ἰσπανίᾳ, ἀπεκρίθη σοβαρῶς ὁ νέος ὑπολοχαγός.

— Ποτὲ δὲν θὰ λησμονήσω πῶς ἐπολέμησεν ἐν κορσικανικὸν τάγμα κατὰ τὴν ἐν Βικτωρίᾳ μάχην, ἐξηκολούθησε λέγων ὁ συνταγματάρχης. Ἄλλὰ καὶ αὐτοὶ θὰ μ' ἐνθυμούνται, πιστεύω, προσέθηκε τρίβων τὸ στῆθος του. Ὁλον τὴν ἡμέραν ἦσαν παρατεταγμένοι εἰς ἀκροβολισμόν, εἰς τοὺς κήπους, ὅπισθεν τῶν φραγμῶν, καὶ μᾶς ἐσκότωσαν καὶ ἐγὼ δὲν ἤξεύρω πόσους ἄνδρας καὶ ἄλογα. Ἀποφασίσαντες νὰ ὑποχωρήσωσι συνεκεντρώθησαν καὶ ἐφευγον τροχάδην. Ἠλπίζομεν πῶς εἰς τὴν πεδιάδα θὰ τοὺς διωρθώναμεν, ἀλλ'

ἐκείνοι οἱ ἀχρεῖοι... συγγνώμην, ὑπολοχαγέ, ἐκείνοι οἱ ἄνδρειοι, ποῦ λέγετε, ἐσχημάτισαν τετραγώνον καὶ ἐστάθη ἀδύνατον νὰ τὸ διασπάσωμεν. Εἰς τὸ μέσον τοῦ τετραγώνου, μοῦ φαίνεται πῶς τὸν βλέπω ἀκόμη, ἦτο εἰς ἀξιοματικὸς, ἱππέων ἓνα κοντόν, μαῦρον ἵππον. Ἦτο πλησίον εἰς τὴν σημαίαν, καπνίζων τὸ σιγάρον του, ὡς νὰ εὐρίσκετο εἰς τὸ καφενεῖον. Κᾶποτε κάποτε, διὰ νὰ δείξουν ὅτι μᾶς ἐπεριφρόνουν, ἡ μουσικὴ των ἔκρουε παιᾶνας... Ἐξαπολύω ἐναντίον των τὰς δύο ἐμπροσθίας ἱλας. Στάσου καὶ νὰ ἰδῆς! Ἄντι νὰ διαρρηξῶσι τὸ μέτωπον τοῦ τετραγώνου, αἶφνης οἱ ἱππεῖς μου γλυστροῦν πλαγίως, καὶ μοῦ γυρίζουν ὀπίσω ἐν μεγίστῃ ἀταξίᾳ, μὲ πολλοὺς ἵππους χωρὶς ἀναβάτας... καὶ ἐκείνη ἡ διαβολομουσικὴ ἐξηκολούθει τὸν σκοπὸν τῆς! Ὅτε διελύθη ὁ καπνός, ποῦ ἀπέκρουπε τὸ τάγμα, εἶδα πάλιν τὸν ἀξιοματικὸν πλησίον εἰς τὴν σημαίαν, μὲ τὸ σιγάρον ἀκόμη εἰς τὸ στόμα. Ἐσκύλιασα τότε, καὶ διέταξα νέαν προσβολήν, τὴν ὁποίαν ὠδήγηον ὁ ἴδιος. Τὰ ὄπλα τῶν Κορσικανῶν, πυρωμένα ἀπὸ τὴν πολλὴν χρῆσιν, δὲν ἐδούλευαν, ἀλλ' οἱ στρατιῶται παρατεταγμένοι εἰς ἐξ στόιχους καὶ προτείνοντες τὰς λόγγας κατὰ τῶν ἵππων, ἐστέκοντο στερεοί, ὡς τεῖχος! Ἐφώναξα, ἐνεθάρρυνα τοὺς ἄνδρας, ἔσφιγγα διὰ τῶν ὑποδημάτων τὸν ἵππον μου νὰ προχωρήσῃ, ὅτε ὁ ἀξιοματικὸς αὐτὸς ποῦ σᾶς λέγω πετάξας τέλος πάντων τὸ σιγάρον του, μὲ ἔδειξε μὲ τὸ χεῖρ εἰς ἓνα ἀπὸ τοὺς ἰδικούς του. Μοὶ ἐφάνη πῶς ἤκουσα, ὡς νὰ ἔλεγεν· *Al capello bianco!* Ἐφοροῦσα τότε λευκὸν πτερόν. Ἄλλο τι πλέον δὲν ἤκουσα, διότι σφαῖρα διεπέρασε τὸ στῆθος μου. — Ἦτο λαμπρὸν τάγμα ἐκεῖνο, κύριε Δέλλα Ρέββια, τὸ πρῶτον τοῦ δεκάτου ὀγδόου εὐζωνικοῦ συντάγματος, ὅλον ἀπὸ Κορσικανούς, καθὼς ἔμαθα κατόπιν.

— Ναί, εἶπεν ὁ Ὅρσος, ὑπεχώρησαν ἐν τάξει καὶ ἔσωσαν τὴν σημαίαν των· ἀλλὰ τὰ δύο τρίτα τῶν γενναίων ἐκείνων ἀνδρῶν ἀναπαύονται σήμερον εἰς τὴν πεδιάδα τῆς Βικτωρίας.

— Μήπως τυχὸν εἰξέυρετε πῶς ὀνομάζεται ὁ διοικῶν αὐτοὺς ἀξιοματικὸς;

— Ἦτο ὁ πατὴρ μου. Ἦτο τότε ταγματάρχης τοῦ δεκάτου ὀγδόου καὶ προεβιάσθη ἔπειτα εἰς συνταγματάρχην διὰ τὴν γενναίότητα τὴν ὁποίαν ἔδειξε κατὰ τὴν ἀποφράδα ἐκείνην ἡμέραν.

— Πατὴρ σας! Ἦτο πολὺ ἄνδρεις τῇ ἀληθείᾳ. Μεγάλως θὰ ἔχαιρον ἂν τὸν ἐπανεβλέπον, καὶ θὰ τὸν ἀνεγνώριζα, εἶμαι βέβαιος. Ζῆ ἀκόμη;

— Ὁχι, συνταγματάρχα, εἶπεν ὁ νέος ὠχριάσας ἀνεπαισθήτως.

— Ἦτο εἰς τὸ Βατερλώ;

— Ναί, συνταγματάρχα, ἀλλὰ δὲν ἠτύχησε

νά πέση ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης...

Ἄπέθανεν ἐν Κορσικῇ... πρὸ δύο ἐτῶν...
Τὶ ὠραία ἀληθῶς εἶναι ἡ θάλασσα! εἶναι τώρα δέκα
ἔτη ὅπου δὲν εἶδα τὴν Μεσόγειον. - Δὲν σὰς φαίνεται
ὅτι ἡ Μεσόγειος εἶναι ὠραιότερα τοῦ ὠκεανοῦ,
δεσποσύνη;

— Μοὶ φαίνεται ὅτι εἶναι ὑπὲρ τὸ δέον κυ-
νή... καὶ τὰ κύματά της στεροῦνται μεγαλείου.

— Σὰς ἀρέσκουσιν αἱ ἄγρια καλλοναί, δεσπο-
σύνη; Τότε πιστεύω ὅτι θὰ εὐχαριστηθῆτε ἐν
Κορσικῇ.

— Ἡ θυγάτηρ μου, εἶπεν ὁ συνταγματάρχης
εὐχαριστεῖται νὰ βλέπῃ ἔκτακτα καὶ παράδοξα.
καὶ δι' αὐτὸ δὲν τῆς ἤρεσε πολὺ ἡ Ἰταλία.

— Ἐξ ὅλης τῆς Ἰταλίας, εἶπεν ὁ Ὅρσος, μό-
νον τὴν Πίσαν γνωρίζω, ὅπου διέμεινα ὀλίγον
χρόνον, μαθητῆς ὢν· ἀλλὰ πάντοτε μετὰ θαυ-
μασμοῦ ἀναπολῶ τὸ Κοιμητήριον, τὴν Μητρό-
πολιν, τὸν Ἐπικλινῆ Πύργον... ἀλλὰ πρὸ πάν-
των τὸ Κοιμητήριον. Ἐνθυμεῖσθε τὴν τοιχογρα-
φίαν ἐκεῖνην τοῦ Ὁρκάνια, τὸν Θάνατον... Μοῦ
φαίνεται ὅτι ἤμπορῶ νὰ τὴν σχεδιάσω ἐκ μνήμης,
τόσον ζωηρῶς ἐνετυπώθη εἰς τὸν νοῦν μου.»

Ἡ μὲν Λυδία ἐφοβήθη μὴ ἀρχίσῃ ὁ ὑπολοχα-
γὸς κἀνὲν ἐνθουσιῶδες ἐγκώμιον.

«Ναί, ναί, πολὺ ὠραία εἶναι, εἶπε χασμη-
θεῖσα. Νὰ μὲ συγχωρήτε, πατέρα μου, ἔχω ὀλί-
γην κεφαλαλγίαν καὶ θὰ καταβῶ εἰς τὸν κοι-
τῶνά μου.»

Ἄσπασθεῖσα δὲ τὸ μέτωπον τοῦ πατρὸς καὶ
χαιρετίσασα τὸν Ὅρσον διὰ μεγαλοπρεποῦς προσ-
κλίσεως τῆς κεφαλῆς, ἀπῆλθεν. Ἀπομείναντες
μόνοι οἱ δύο ἄνδρες ἔστρεψαν τὴν ὄμιλίαν εἰς τὸ
περὶ κυνηγεσίων καὶ πολέμων κεφάλαιον.

Ἐμαθάν δὲ ὅτι κατὰ τὴν ἐν Βατερλώ μάχην
εὐρέθησαν ἀντιμέτωποι, καὶ πολλὰς σφαῖρας θὰ
ἀντήλλαζαν πρὸς ἀλλήλους. Ἐνεκα τούτου ἡ
φιλία των ἐγένετο στενωτέρα. Ἀλληλοδιαδόχως
ἐπέκριναν τὸν Ναπολέοντα, τὸν Βελγικτῶνα,
τὸν Βλύχερ, ἔπειτα συνεκινήθησαν δορκάδας,
ἀγριοχοίρους καὶ μούσμονας. Βαθείας δὲ γενομέ-
νης νυκτὸς καὶ ἐκποθείσης καὶ τῆς ὑστάτης φιά-
λης τοῦ Βορδώ, ὁ συνταγματάρχης ἔθλιψεν αὐ-
θις τὴν χεῖρα τοῦ ὑπολοχαγοῦ καὶ ἐκαληνύκτι-
σεν αὐτόν, ἐκφράσας ἅμα τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ κα-
ταστῇ ἐγκάρδιος ἡ γνωριμία, τῆς ὁποίας τόσον
γελοῖα ἦτο ἡ πρώτη ἀρχή. Καὶ οὕτως ἀπεχωρί-
σθησαν καὶ ὁ καθεὶς ὑπῆγε νὰ κοιμηθῇ.

[Ἐπεταὶ συνέχεια.]

Ἡ ἀλήθεια καὶ τὸ καλόν, ὡς σκοπὸς τῆς δια-
νοίας, τὸ δίκαιον καὶ ἡ ἐλευθερία, ὡς σκοπὸς τῆς
ἐνεργείας παρέχουσιν εἰς τὸν ἀνδρικὸν χαρα-
κτῆρα τὴν μεγίστην δύναμιν αὐτοῦ.

(Φρ. Ἀλτχάους)

ΟΙ ΦΡΑΓΚΟΙ ΕΝ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΩΙ

ΥΠΟ Η. F. Tozer.

Ἡ περίοδος ἡ ἐπομένη εἰς τὴν τετάρτην σταυ-
ροφορίαν εἶνε ἴσως ἡ μάλιστα περίπλοκος ἐν τῇ
ἱστορίᾳ τῆς Ἑλλάδος. Ἡ ἄλωσις τῆς Κωνσταν-
τινουπόλεως ἡ τότε συμβῆσα καὶ ἡ διανομὴ τοῦ
ἀνατολικοῦ κράτους μεταξὺ τῶν ἐπιδραμουσῶν
δυνάμεων μετετόπισε μὲν ἐπὶ τινα χρόνον, ἐξησθέ-
νισε δὲ διὰ παντὸς τὴν βυζαντιακὴν ἀρχήν,
αἱ δὲ διαφοροὶ ἀπὸ τῆς Δύσεως ἠγεμονίαι
αἱ βλαστήσασι ἐπὶ τῶν ἐρειπίων αὐτῆς δὲν
ἔσχον πραγματικὸν δεσμὸν ἐνότητος, οὐδ'
ἰσχὺν ἀκούσαν ὅπως ἐμποιήσωσι γενικὴν
ζωτικότητα. Ἐγνεύθεν δὲ ἡ ἐπακόλουθος αὐτῶν
ἱστορία ἀποτελεῖται ἐξ ἀλληλοδιαδόχων ἀγῶ-
νων καὶ μεταβολῶν, ἐξ ὧν προέρχονται ἀλλαγαὶ
τῶν συνόρων σχεδὸν ἐκπληκτικαί.

Συμφδὰ τῇ συνθήκῃ τῆς διανομῆς τῇ προ-
συμφωνηθείσῃ ὑπὸ τῶν ἐπιδραμόντων συμμάχων
τὸ κράτος ἔμελλε νὰ διαιρεθῇ εἰς τρία μέρη, ὧν
τὸ μὲν ἔμελλε νὰ πονεμηθῇ τῷ Λατίνῳ αὐτοκρά-
τορι, ἔχοντι κέντρον διοικήσεως τὴν Κωνσταντι-
νούπολιν, ἕτερον τῇ Βενετίᾳ καὶ τὸ τρίτον ταῖς
ὑπολοίποις δυνάμεσι ταῖς μετασχούσαις τῆς ἐκ-
στρατείας. Ἀλλὰ πράγματι ἡ συνθήκη δὲν ἐτη-
ρήθη ἐπακριβῶς, μεγάλα δὲ μέρη τῆς κατακτη-
θείσης χώρας ἐγένοντο κληρὸς τυχοδιωκτῶν. Τὸ
ἀξίωμα αὐτοκράτορος τῆς Ῥωμανίας προσηρέχ-
θη τῷ Βαλδουίνῳ, κόμητι τῆς Φλάνδρας· πολ-
λαὶ δὲ τῶν νήσων, ὡς ἡδύνατό τις νὰ ναυαμένη,
περιήλθον εἰς τὴν κατοχὴν τῆς Βενετίας. Βοι-
φάτιος ὁ μαρκήσιος τῆς Μομφερράτης, ὅστις ὑπῆρ-
ξεν ὁ ἀρχιστράτηγος τῶν Σταυροφόρων, ἐγκαθι-
δρῦθη ὡς βασιλεὺς τῆς Θεσσαλονίκης, περιλαμ-
βανούσης τὴν ἐπαρχίαν Μακεδονίαν· ἄλλοι δὲ
ἀρχηγοὶ κατέλαβον διάφορα μέρη τῆς κυρίως Ἑλ-
λάδος ὡς τιμαριῶχοι τοῦ κράτους. Αὐταὶ δ' αἱ
Ἀθηναὶ κατέστησαν ἡ ἔδρα ἐπιφανοῦς ἠγεμονίας
ὑποκειμένης εἰς βουργούνδειον εὐπατρίδην, τὸν Ὁ-
θωνα De la Roche, λαβόντα τὸν τίτλον *μεγάλου*
κυρίου, ἀντικατασταθέντα κατόπιν διὰ τοῦ τί-
τλου τοῦ δουκός. Εἰς τὸν τίτλον τοῦτον ἀναφε-
ρόμενος ὁ Δάντης, ὅστις ὑπῆρξε σύγχρονος τοῦ δου-
κάτου τούτου κατὰ τὴν ἀκμὴν αὐτοῦ, ποιεῖται
λόγον περὶ τοῦ Θησεῶς ὡς δουκός τῶν Ἀθηνῶν
(duca d'Atene) *, ἐνθ' ἂν ἑτέρου καλεῖ τὸν Πεισι-
στρατον *κύριον* (sire) τῆς αὐτῆς πόλεως **. Ἐγ-
νεύθεν καὶ ὁ Σαικοπέτρος, ἐπόμενος τοῖς Ἰταλοῖς
συγγραφεῦσι, εἰςάγει τὸν Θησεῖα ὡς δοῦκα τῶν Ἀ-
θηνῶν εἰς τὸ *Ὁρειῶν θερμῆς νυκτὸς* (*Midsum-
mer Night's Dream*). Ἀξιοσημείωτον δὲ εἶνε
καὶ τοῦτο, ὅτι, εἰ καὶ οἱ πλείστοι τῶν νέων τού-

Inf. XII 47

** Purg. XV 97